

Jurnal Kejuruteraan SI 6(1) 2023: 131-147
[https://doi.org/10.17576/jkukm-2023-si6\(1\)-20](https://doi.org/10.17576/jkukm-2023-si6(1)-20)

Keberkesanan Taman Poket dalam Meningkatkan Kualiti Hidup Penduduk Bandar di Kawasan Perumahan Bertingkat Kos Rendah di Malaysia

(The Effectiveness of Pocket Park in Improving the Urban Resident's Quality of Life at Low-Cost High-Rise Housing Area in Malaysia)

Muhammad Anas Ahmad Nazari* & Noraziah Mohammad

Jabatan Seni Bina dan Alam Bina,
 Fakulti Kejuruteraan dan Alam Bina, Universiti Kebangsaan Malaysia

*Corresponding author: p115616@siswa.ukm.edu.my

Received 11 February 2023, Received in revised form 27 June 2023

Accepted 7 July 2023, Available online 31 October 2023

ABSTRACT

Isu dan permasalahan mengenai peruntukan kawasan lapang di bangunan perumahan bertingkat yang telah ditetapkan oleh Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) tidak menepati populasi penduduk adalah masalah yang telah lama berlaku dan dibahaskan namun masih belum ditangani sepenuhnya walaupun pelbagai langkah strategi telah dikenal pasti dan diambil untuk mengurangkan masalah ini. Bandar-bandar yang pesat membangun telah lama bergelut dengan isu keperluan kawasan hijau. Menambahkan kawasan hijau seperti taman poket adalah salah satu tindakan yang boleh dilakukan untuk mengurangkan kesan pembandaran yang pesat. Penyelidikan mengenai keberkesanan taman poket dalam meningkatkan kualiti hidup penduduk bandar di Malaysia telah dikaji dalam kajian ini. Matlamat utama kajian ini adalah untuk mengenal pasti peruntukkan garis panduan rekabentuk taman poket oleh Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) untuk rumah bertingkat/ pangsapuri rendah di Malaysia dan mengenalpasti keberkesanan taman poket dalam meningkatkan kualiti hidup penduduk perumahan kos rendah di Selangor. Untuk mencapai objektif tersebut, satu tinjauan soal selidik telah dijalankan yang melibatkan 108 responden yang menginap di tiga buah perumahan bertingkat kos rendah. Tinjauan soal selidik ini membincangkan isu taman poket yang berlaku di Selangor serta peranan taman poket dalam meningkatkan kualiti hidup penduduk. Dapatan daripada analisis soal selidik dibahagikan kepada tiga bahagian iaitu demografi responden, pemahaman berkenaan taman poket, dan cadangan serta penambahbaikan responden mengenai keberkesanan taman poket dalam meningkatkan kualiti hidup penduduk di Selangor. Hasil kajian ini menunjukkan bahawa terdapat beberapa faktor yang menyumbang kepada keberkesanan taman poket di bangunan perumahan bertingkat. Majoriti daripada responden bersetuju bahawa kemudahan taman poket yang disediakan secara keseluruhannya meningkatkan kualiti hidup penduduk.

Kata kunci: Taman poket; perumahan bertingkat kos rendah; kualiti hidup; keberkesanan taman

ABSTRACT

Issues and problems regarding the allocation of open space in high-rise residential buildings that have been determined by the Local Authority (PBT) do not match the population is a problem that has been going on for a long time and has been debated but has not yet been fully addressed even though various strategic measures have been identified and taken to reduce the problem this. Rapidly developing cities have long struggled with the issue of green space requirements. Adding green areas such as pocket parks is one of the actions that can be taken to reduce the effects of rapid urbanization. Research on the effectiveness of pocket parks in improving the quality of life of urban residents in Malaysia has been studied in this study. The main aim of this study is to identify the allocation of pocket park design guidelines by Local Authorities (PBT) for high-rise houses/low-rise apartments in Malaysia and to identify the effectiveness of pocket parks

in improving the quality of life of low-cost housing residents in Selangor. To achieve the objective, a questionnaire survey was conducted involving 108 respondents who stayed in three low-cost multi-storey housing. This questionnaire survey discusses the issue of pocket parks in Selangor as well as the role of pocket parks in improving the quality of life of residents. Findings from the analysis of the questionnaire are divided into three parts, which are the demographics of the respondents, the understanding of the pocket park, and the suggestions and improvements of the respondents regarding the effectiveness of the pocket park in improving the quality of life of the people in Selangor. The results of this study show that there are several factors that contribute to the effectiveness of pocket gardens in high-rise residential buildings. The majority of the respondents agreed that the pocket park facilities provided as a whole improve the quality of life of the residents.

Keywords: Pocket park; low-cost high-rise housing; quality of life; effectiveness of the garden

PENGENALAN

Taman ialah tempat awam yang menghijau terbuka dengan komponen landskap lembut seperti rumput, pokok renek, dan pokok, serta unsur landskap kejur dan pelbagai perkhidmatan (Kafafy 2013). Taman merupakan komponen kritikal dalam membina hubungan antara manusia dan alam semula jadi untuk mewujudkan ruang untuk aktiviti fizikal dan sosial yang memberi manfaat kepada alam sekitar. Taman disusun mengikut saiznya, daripada taman poket (mini) ke taman kejiranan, taman daerah kecil, taman daerah, taman wilayah dan kawasan lapang peringkat negeri. (Salih et al. 2020).

Taman poket adalah taman kos rendah, ruang terbuka hijau kecil yang boleh digunakan untuk pelbagai aktiviti dan kelebihan (Salih et al. 2020). Taman poket juga adalah kawasan terbuka bandar berskala kecil yang mewujudkan persekitaran yang selamat dan menarik untuk penduduk di kawasan sekitar. Taman poket adalah ruang luar yang kecil, biasanya kurang daripada suku ekar, di bandar yang dikelilingi oleh bangunan atau rumah komersial (Hashim et al. 2019).

Taman poket adalah ruang hijau kecil di kawasan metropolitan yang bersempadan dengan beberapa tempat tinggal atau bangunan perniagaan di mana orang ramai boleh berehat, bersosial dan menikmati aktiviti luar (Swanwick et al. 2003). Taman poket berpotensi dibina sebagai sebahagian daripada keperluan ruang awam projek bangunan besar.

Taman poket boleh didapati di bandar, pinggir bandar, dan kawasan luar bandar, serta di tanah awam dan persendirian. Taman poket memberikan kehijauan, tempat duduk di luar, dan kadangkala taman permainan kanak-kanak. Ia boleh dibina di sekeliling monumen, penanda sejarah atau karya seni. Taman kecil seperti ini boleh berfungsi sebagai pelengkap kepada taman yang lebih besar, membolehkan orang ramai berasa lebih berhubung dengan alam semula jadi (Pescharadt et al. 2014).

Tujuan taman poket adalah satu cara untuk mewujudkan ruang awam tambahan di kawasan berpenduduk padat, terutamanya di pusat bandar tanpa pembangunan semula

berskala besar. Taman poket selalunya merupakan sebahagian daripada inisiatif penajaan semula bandar di kawasan dalam bandar, menyediakan kawasan untuk hidupan liar seperti burung untuk bertapak. Merujuk kepada Abd El Aziz (2015), oleh kerana populasi dunia semakin meningkat dan bandar berkembang dengan peningkatan nilai tanah, terdapat kehilangan ruang hijau dan permintaan untuk menyediakan lebih banyak ruang hijau terbuka di bandar.

Kini, pemaju mengutamakan penggunaan tanah untuk bangunan dan meninggalkan lebih sedikit kawasan untuk landskap akibat penggunaan tanah yang lebih terhad. Walaupun ruang yang boleh didiami adalah elemen utama, pemaju perlu menawarkan kawasan lapang mengikut keperluan pihak berkuasa tempatan. (Abdullah et al. 2020). Justeru, matlamat kajian ini adalah untuk mengenal pasti keberkesanan taman poket dalam meningkatkan kualiti hidup penduduk bandar di kawasan perumahan bertingkat kos rendah di Bandar Baru Bangi, Selangor.

KAJIAN KEPUSTAKAAN

TAMAN POKET

Taman poket juga dikenali sebagai taman poket vest atau taman mini ialah sejenis taman bandar yang boleh diakses oleh orang ramai yang biasanya dibuat daripada lot kosong dan boleh ditemui dalam pelbagai persekitaran bandar, termasuk daerah perniagaan dan, lazimnya, kawasan kejiranan kediaman. (Luks 2001). Taman poket biasanya bersaiz 1–3 ekar (4,000–12,000 m²) atau bersaiz 1–4 lot rumah (Marcus & Francis 1997).

Dalam tipologi taman, terdapat banyak klasifikasi taman poket, sama seperti terdapat takrifan yang berbeza bagi kawasan lapang, ruang hijau dan taman (Currie 2017; Swanwick et al. 2003). Seseengah piawaian untuk taman, rekreasi dan kawasan lapang telah mengklasifikasikan taman poket sebagai kategori berasingan, manakala yang lain telah menyenaraikan taman poket sebagai subjenis tempatan. taman sehingga 3 ekar atau seluas 1.2 ha (Currie

2017; Wood et al. 2017). Taman poket adalah taman kejiranan yang telah dikecilkan untuk memberi perkhidmatan kepada penduduk terdekat.

Taman poket yang berkualiti diselenggarakan dengan baik, selamat dan boleh diakses dianggap melakukan fungsi yang serupa dengan taman bandar yang besar, walaupun pada hakikatnya kesannya mungkin terhad atau sangat bergantung pada keadaan sekeliling kerana saiznya yang kecil (Lau et al. 2012).

Taman poket berpotensi menyediakan satu atau lebih fungsi jenis kawasan lapang yang lain, menyumbang kepada kesihatan dan kesejahteraan penduduk bandar melalui pelbagai fungsi seperti bertindak sebagai tempat untuk aktiviti riadah/rekreasi dan bersantai dan menyediakan pendedahan luar hijau untuk pemulihan psikologi (Peschardt & Stigsdotter 2014).

Taman poket menambah kepelbagaian taman bandar dari segi saiz, tujuan, dan kebolehcapaian, meningkatkan fleksibiliti dan keberkesanannya dalam memenuhi keperluan penduduk bandar untuk kawasan lapang dan kawasan hijau (Currie 2017). Taman poket juga boleh membantu meningkatkan prestasi keseluruhan sistem infrastruktur hijau bandar dengan menyediakan permukaan telap (Abd El Aziz 2017), meningkatkan biodiversiti bandar (Armato 2017), dan mengurangkan keamatan pulau haba bandar pada skala.

Taman poket menggalakkan penduduk berhampiran menggunakannya setiap hari untuk aktiviti fizikal serta aktiviti rekreasi luar yang lain seperti bersosial, berehat, dan pengembalian (Abd El Aziz 2017). Taman persendirian telah ditunjukkan dalam kajian untuk membantu orang ramai menghadapi pandemik COVID-19 .

Taman poket mempunyai empat kelebihan dalam meningkatkan kualiti kawasan bandar: 1) meningkatkan bilangan tapak yang berdaya maju untuk memaksimumkan kedekatan dengan penduduk bandar, 2) menjadikan penduduk bandar lebih mudah diakses, 3) menggalakkan hubungan komuniti dan hubungan sosial di kalangan penduduk tempatan, dan 4) faedah menaik taraf kawasan kejiranan yang kurang bernasib baik (Liu & Wang 2021).

PERUNTUKAN TAMAN POKET OLEH PIHAK BERKUASA TEMPATAN (PBT)

Kawasan lapang telah ditakrifkan sebagai “mana-mana tanah, sama ada tertutup atau tidak dibentangkan atau dikhaskan untuk dibentangkan secara keseluruhan atau sebahagiannya sebagai taman bunga awam, taman awam, padang sukan dan rekreasi awam, ruang makan awam, laluan pejalan kaki awam, atau sebagai tempat awam” di bawah subseksyen 2 (1) Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 (Akta 172).

Tafsiran pihak-pihak berkuasa tempatan terhadap dasar perancangan dan pembangunan tanah lapang dan rekreasi sering tidak konsisten, mengakibatkan prosedur penyediaan dan pelaksanaan yang berbeza-beza. Walaupun hakikat bahawa peraturan dan piawaian perancangan kawasan lapang dan rekreasi telah lama dibangunkan dan diluluskan, masih terdapat pelbagai isu dan permasalahan dalam penyediaan dan pembangunan kawasan lapang.

Antaranya adalah seperti berikut: 1) Kerajaan negeri dan PBT kaedah pengiraan dan amalan penguatkuasaan dasar yang berbeza untuk mengira 10% keperluan tanah lapang. 2) Peruntukan tanah lapang dalam cadangan

Hierarki	Keluasan (Hektar)	Saiz Tadahan Penduduk	Fungsi
Taman Tempatan	8.0	12,000 – 50,000 orang	Kawasan rekreasi yang menampung beberapa unit kejiranan untuk aktiviti rekreasi, sukan dan kegiatan sosial penduduk setempat.
Taman Kejiranan	2.0	3,000 – 12,000 orang	Kawasan rekreasi di dalam sesebuah kawasan kejiranan untuk aktiviti rekreasi, sukan dan kegiatan sosial penduduk setempat.
Padang Permainan	0.6	1,000 – 3,000 orang	Kawasan rekreasi yang menampung keperluan 3 sub kejiranan untuk aktiviti rekreasi aktif dan sukan bagi kegunaan kanak-kanak, remaja dan orang dewasa.
Lot Permainan	0.2	300 – 1,000 orang	Kawasan rekreasi aktif di sesebuah kawasan sub-kejiranan untuk kanak-kanak peringkat umur persekolahan rendah.
Laman Rekreasi	0.1	< 300 orang	Kawasan rekreasi kecil yang menampung beberapa unit kediaman untuk aktiviti rekreasi pasif kanak-kanak bawah umur persekolahan dan interaksi sosial penduduk.

RAJAH 1. Hierarki dan fungsi tanah lapang di kawasan perumahan.

pembangunan masih pada tahap minimum iaitu hanya berfungsi terutamanya untuk memenuhi keperluan untuk mendapatkan kebenaran merancang. 3) Penyediaan kawasan lapang dan rekreasi secara amnya masih tidak mencukupi jika dibandingkan dengan keperluan penduduk, dan ia sering ditempatkan di lokasi yang tidak sesuai. 4) Kewujudan kawasan lapang awam yang tidak diwartakan setelah kebenaran merancang diberikan. 5) Rekod kawasan lapang yang diwartakan dan tidak diwartakan tidak dikemas kini kerana kaedah dan mekanisme pewartaan kawasan lapang yang tidak berkesan. 6) Kawasan lapang telah dibangunkan untuk aktiviti pembangunan guna tanah lain, seperti kemudahan komuniti. 7) Bagi penyediaan kawasan lapang, terdapat amalan pengecualian, terutamanya untuk aplikasi pembangunan berskala kecil.

Sekiranya isu yang dinyatakan di atas tidak ditangani, matlamat untuk menyediakan 2 hektar kawasan lapang bagi setiap 1,000 penduduk bandar, sebagai sebahagian daripada usaha untuk mendapatkan status negara maju menjelang 2020 mungkin akan terjejas.

Berikut adalah dasar yang ditetapkan untuk perancangan dan penyediaan kawasan lapang awam:

1. Sekurang-kurangnya 10% daripada kawasan pembangunan mesti diperuntukkan untuk kawasan lapang awam dalam skim pembangunan tanah.
2. Semua kawasan lapang yang dinyatakan dalam pelan susun atur pembangunan yang diluluskan oleh pihak berkuasa perancang tempatan (PBPT) hendaklah dikemukakan kepada PBN dan diwartakan selaras dengan seksyen 62 Kanun Tanah Negara (KTN) (Majlis Tanah Negara ke-59, 2003).
3. Rizab-rizab kawasan lapang awam yang sedia ada mesti dipelihara, dan ia tidak boleh digunakan untuk tujuan awam lain atau pembangunan guna tanah lain.
4. Selaras dengan seksyen 62 KTN, PBN perlu mengambil tindakan untuk merizab dan mewartakan kawasan lapang awam yang dicadangkan dalam rancangan pembangunan. Jadual 2 menunjukkan piawaian penyediaan kawasan lapang dan kawasan rekreasi dalam skim perumahan.

Bil.	Jenis Pembangunan / Kepadatan	Piawaian Penyediaan
1	Perumahan bertanah	10 peratus daripada keluasan kasar tapak pembangunan
2	Perumahan berbilang tingkat	10 peratus daripada keluasan kasar tapak pembangunan. <ul style="list-style-type: none"> • 70 peratus tanah lapang berfungsi • 30 peratus boleh diambilkira daripada zon penampakan, laluan pejalan kaki dan basikal, perimeter planting dan kemudahan yang disediakan untuk tujuan rekreasi seperti kolam renang dan gimnasium.

RAJAH 2. Piawaian penyediaan kawasan lapang dan kawasan rekreasi dalam skim perumahan

Kemasukan kawasan lapang dalam pelan perumahan bertanah dan skim perumahan bercampur perlu memenuhi sasaran 2 hektar kawasan lapang bagi setiap 1,000

penduduk bandar (kira-kira 20-meter persegi bagi setiap penduduk bandar).

JADUAL 1. Faktor-faktor yang mempengaruhi keberkesanan taman poket

Faktor	Penjelasan
Keselesaan	Menurut Matsuoka & Kaplan (2008), keselesaan dan reaksi pengunjung taman terhadap persekitaran luar sangat dipengaruhi oleh persekitaran fizikal di luar, khususnya aspek alam semula jadi.
Akses dan kemudahan-sampaian	Lokasi taman permainan memberi kesan kepada wilayah dan kawasan berhampiran, oleh itu adalah penting untuk mempertimbangkan di mana ia ditempatkan (Siti et al. 2019)
Keselamatan	Taman poket yang selamat dan dijaga dengan baik juga boleh menyumbang kepada keterikatan komuniti yang kuat dan rasa tempat (Ayala-Azcarraga et al. 2019)
Landskap hijau	Pengguna boleh mengambil pemandangan landskap pokok dan tumbuhan yang telah ditanam di sekitar kawasan taman rekreasi yang dapat memupuk persekitaran yang tenang dan selamat (Nur Fateha 2015).

bersambung ...

... sambungan

Aktiviti dan Interaksi	Taman dan ruang awam lain menawarkan aktiviti rekreasi, yang berfungsi sebagai jalan tengah untuk menyatukan masyarakat (Mohamad et al. 2021) Taman poket mempunyai kesan sosial yang positif kerana mereka mempromosikan identiti komuniti dan meningkatkan kebolehdiaman
Kemudahan / fasiliti	Selalunya dianggap bahawa taman poket berkualiti tinggi yang diselenggara dengan baik, selamat dan boleh diakses boleh melakukan tugas yang serupa dengan taman bandar utama, walaupun saiznya yang kecil boleh menyebabkan kesannya terhad atau sangat bergantung pada persekitaran terdekatnya (Liu & Wang 2021)
Reka bentuk taman	Memilih atau menyusun komponen rekreasi, seperti tumbuhan, ciri air, atau batu batan, untuk menjadikan ruang di kawasan riadah itu dikenali sebagai reka bentuk rekreasi. (Mohd Kher et al. 2009).
Komuniti dan masyarakat	Sebagai tempat awam yang aktif sangat mudah diakses oleh kawasan kejiranan berdekatan, taman poket boleh memupuk interaksi masyarakat dan ikatan sosial dengan memberi peluang kepada penduduk setempat untuk bertukar maklumat, bergaul sesama sendiri dan berkenalan dengan jiran tetangga (Gibson & Canfield 2016)
Aspek psikologi/ kesihatan	Alam semula jadi dan ruang hijau menyumbang secara langsung kepada kesihatan awam dengan mengurangkan tekanan dan mental gangguan (Ward Thompson et al. 2012)

METODOLOGI

KAEDAH SOAL SELIDIK

Kaedah soal selidik akan dilakukan untuk mengumpul data primer mengenai keberkesanan taman poket dalam meningkatkan kualiti hidup bangunan kediaman di Selangor. Kaedah soal selidik ialah cara memperoleh data yang melibatkan penghantaran satu set soalan kepada kumpulan orang yang telah dipilih daripada populasi yang ingin dikaji. Menurut Chua (2006), kajian soal selidik ialah pendekatan sistematik mengumpul data daripada sampel individu untuk menggambarkan sifat atau tingkah laku kumpulan yang lebih besar.

Kaedah soal selidik ini dijalankan dengan menggunakan borang soal selidik dan juga google form. Set soal selidik mengenai keperluan, isu dan permasalahan, cadangan dan penambahbaikan taman poket dikemukakan kepada satu sampel pihak di kawasan perumahan bertingkat di Selangor.

Soal selidik terbahagi kepada tiga bahagian utama. Bahagian pertama merangkumi latar belakang berkenaan responden, bahagian kedua memberi tumpuan kepada pemahaman taman poket terhadap pengguna, dan bahagian ketiga merangkumi cadangan dan penambahbaikan taman poket sedia ada di kawasan kediaman perumahan. Kajian ini dipecahkan kepada tiga bahagian untuk memberikan gambaran yang lebih teratur dan memberi keselesaan

kepada responden.

Bahagian A merangkumi soalan-soalan mengenai latar belakang responden, termasuk bidang responden, tempat bekerja, umur, jantina, bangsa, status perkahwinan, tempoh tinggal, bilangan isi rumah, dan pendapatan isi rumah. Bahagian ini mengandungi lapan soalan dan setiap soalan perlu dijawab oleh responden. Kajian oleh Robert et al. (2012) meneliti dua versi soalan demografi, satu daripadanya diletakkan pada permulaan dan satu lagi di akhir soal selidik. Mengikut keputusan, memulakan soal selidik dengan soalan meningkatkan kadar respons. Ini diperlukan untuk memastikan kepuasan penduduk terhadap ruang taman.

Bahagian B pula mengandungi soalan mengenai taman poket dimana bahagian ini ditujukan untuk memahami persepsi penduduk. Antara contoh soalan seperti kepentingan dan kepuasan taman poket, kegunaan semasa taman poket, adakah penduduk suka taman poket, jenis fasiliti atau kemudahan taman poket yang dingini, dan kesulitan taman poket. Bahagian ini juga menggunakan data daripada kajian kepustakaan untuk menentukan struktur soalan. Bahagian ini mengandungi 14 soalan. Responden dikehendaki menjawab semua soalan.

Bahagian C mengandungi soalan mengenai cadangan dan penambahbaikan responden terhadap kemudahan taman poket sedia ada di kawasan kediaman mereka. Bahagian ini mempunyai pernyataan yang mesti dijawab menggunakan salah satu daripada lima skala Likert:

JADUAL 2. Skala likert kajian

Skala	Tahap
1	Sangat tidak setuju
2	Tidak setuju
3	Neutral
4	Setuju
5	Sangat setuju

SKOP KAJIAN

SELANGOR, MALAYSIA

Skop kajian ditentukan bagi menjamin bahawa isu yang diselidiki tidak terkeluar daripada matlamat yang mesti dicapai. Skop kajian ini mengfokuskan kepada taman poket di dalam bangunan perumahan bertingkat kos rendah. Oleh itu, matlamat penyelidikan ini adalah untuk melihat sejauh mana keberkesanan taman poket dalam meningkatkan kualiti hidup bangunan kediaman. Beberapa tapak kajian yang dipilih sebagai kawasan penyelidikan bagi mengumpul data di dalam dan sekitar Selangor. Pemilihan lokasi kajian adalah kerana berdasarkan statistik penduduk di Malaysia.

Mengikut laporan Negeri dan Daerah Pentadbiran, dengan populasi 6.9 juta orang, Selangor merupakan negeri yang paling ramai penduduk di Malaysia (21.6 peratus).

Berdasarkan laporan penduduk dan banci perumahan Malaysia 2020, penduduk Malaysia mempunyai 7.7 juta rumah diduduki dan 1.9 juta tidak berpenghuni. Tempat kediaman persendirian menyumbang 98.9% daripada 7.7 juta kediaman yang diduduki, manakala tempat kediaman kolektif menyumbang 0.9 peratus, termasuk asrama pelajar, asrama pekerja, pusat jagaan warga emas, penjara, institusi perubatan dan lain-lain.

Selangor mempunyai tempat tinggal paling ramai, dengan 2.1 juta (21.9 peratus). Mengikut Banci 2020, dengan sekitar 1300 penduduk setiap km², Hulu Langat merupakan daerah kedua paling padat penduduk. Berdasarkan limitasi kajian dan hasil kajian, Bandar Baru Bangi yang terletak di daerah Hulu Langat, Selangor dipilih sebagai kawasan kajian.

Flat berkepadatan tinggi adalah struktur paling popular di Malaysia, menyediakan perumahan untuk penduduk berpendapatan rendah di kawasan bandar (Nurazlina et al. 2016). Oleh itu, bangunan bertingkat kos rendah dipilih sebagai jenis perumahan yang dikaji. Seterusnya, keberkesanan taman poket dapat dilihat dengan penggunaan penduduk yang padat di bangunan bertingkat kos rendah.

Terdapat tiga buah perumahan bertingkat kos rendah di daerah Hulu Langat yang dikaji iaitu Flat PKNS Seksyen 16, Bandar Baru Bangi, Selangor, Pangsapuri Seri Anggerik Seksyen 7, Bandar Baru Bangi, Selangor, dan Flat PKNS Seksyen 2, Bandar Baru Bangi, Selangor.

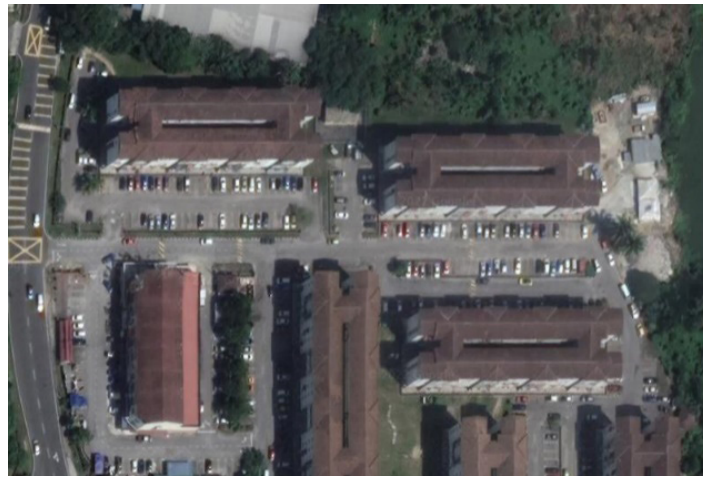

RAJAH 3. Kawasan kajian 1 Flat PKNS Seksyen 16, Bandar Baru Bangi

Sumber: Google maps (2022)

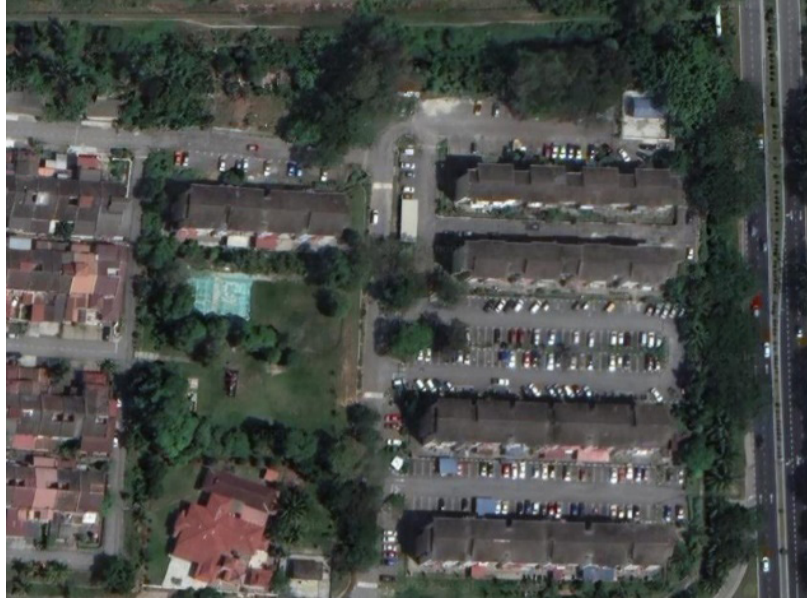
RAJAH 4. Taman poket di kawasan kajian 1 Flat PKNS Seksyen 16, Bandar Baru Bangi
Sumber: Penulis (2022)

RAJAH 5. Kawasan kajian 2, Pangsapuri Anggerik Seksyen 7, Bandar Baru Bangi
Sumber: Google maps (2022)

RAJAH 6. Taman poket di kawasan kajian 2, Pangsapuri Anggerik Seksyen 7, Bandar Baru Bangi
Sumber: Penulis (2022)

RAJAH 7. Kawasan kajian 3 Flat PKNS Seksyen 2, Bandar Baru Bangi
Sumber: Google maps (2022)

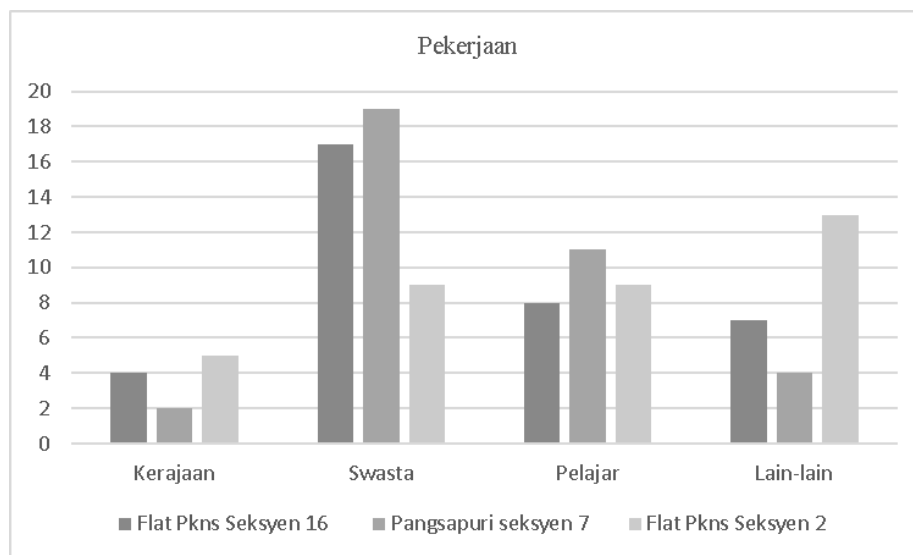
RAJAH 8. Taman poket kawasan kajian 3 Flat PKNS Seksyen 2, Bandar Baru Bangi
Sumber: Penulis (2022).

DAPATAN KAJIAN & PERBINCANGAN

DEMOGRAFI RESPONDEN

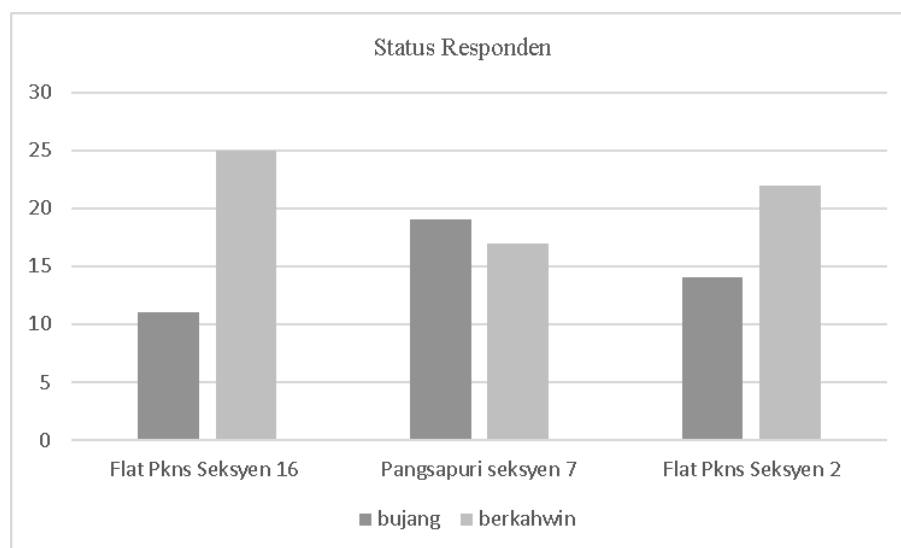
Tinjauan ini mempunyai 108 peserta yang dipilih secara rawak daripada populasi umum. Perpecahan jantina di kalangan semua responden 70 responden lelaki membentuk

64.8% daripada jumlah keseluruhan, manakala 38 responden perempuan, atau 35.2%, termasuk dalam jumlah keseluruhan. Seperti yang dilihat dalam jadual, sebahagian besar responden adalah antara umur 20 dan 30; sangat sedikit yang berumur lebih dari 51 tahun. Manakala majoriti responden 54.6% adalah Melayu, dengan selebihnya adalah Cina dan kaum lain

RAJAH 9. Dapatan daripada penyelidikan responden mengikut kategori pekerjaan

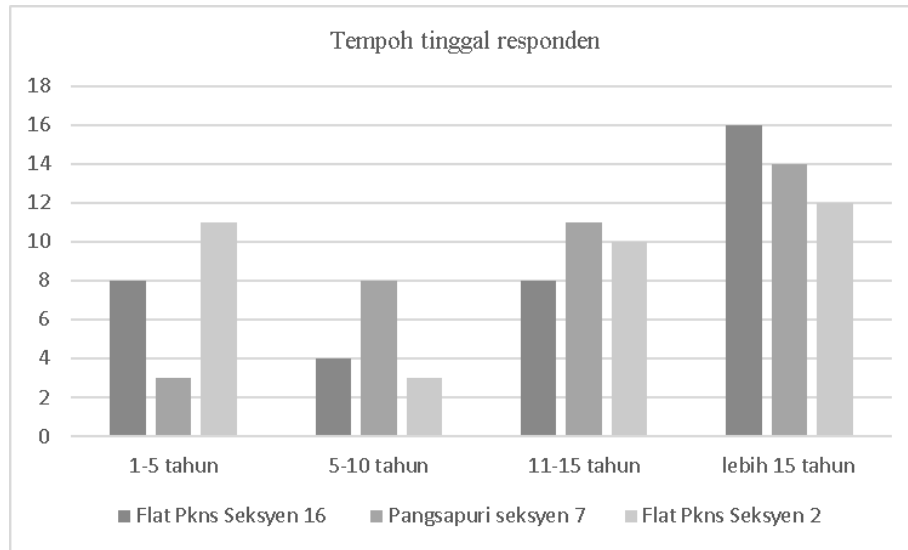
Bilangan responden yang dipecahkan mengikut kategori pekerjaan ditunjukkan dalam Rajah 9. Daripada semua maklum balas, 45 orang, atau 41.7%, bekerja dalam sektor swasta, 11 orang, atau 10.2%, bekerja untuk organisasi kerajaan, dan responden selebihnya adalah pelajar dan kumpulan lain. Kumpulan lain merujuk kepada bekerja sendiri.

RAJAH 10. Dapatan daripada penyelidikan responden mengikut status perkahwinan.

Rajah 10 pula menunjukkan jumlah responden mengikut kategori status. Daripada keseluruhan, sebanyak 59.3% atau 64 orang responden telah berkahwin atau

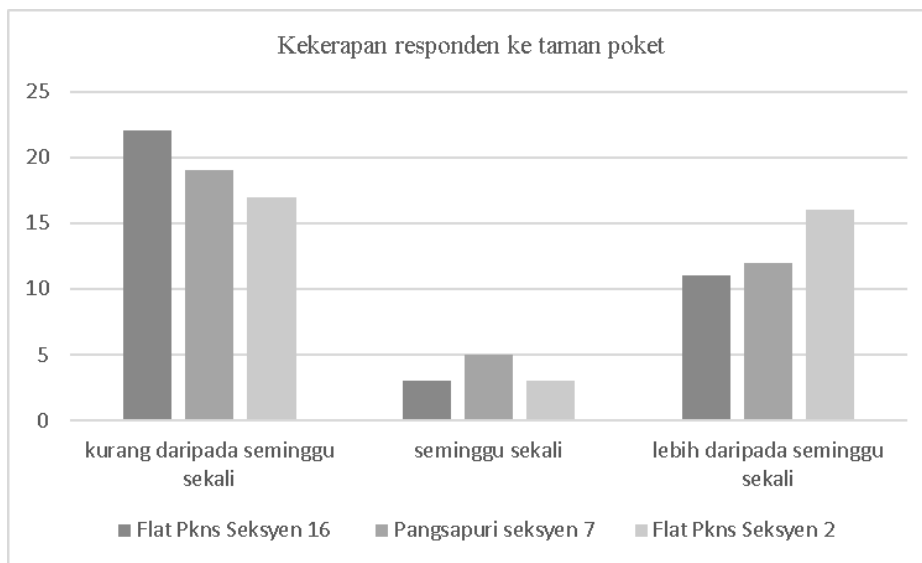
mempunyai anak, manakala 40.7% atau 44 orang responden adalah dalam status bujang.

RAJAH 11. Dapatan daripada penyelidikan responden mengikut tempoh tinggal.

Seterusnya, Rajah 11 menunjukkan jumlah responden mengikut kategori tempoh tinggal responden. Daripada keseluruhan, sebanyak 38.9% atau 42 orang responden telah tinggal dan menetap di perumahan mereka lebih

daipada 15 tahun, manakala jumlah minoriti 13.9% atau 15 orang responden telah menetap selama lima hingga ke sepuluh tahun.. selebihnya adalah satu hingga ke lima tahun dan 11 hingga ke 15 tahun.

RAJAH 12. Dapatan daripada penyelidikan responden mengikut kekerapan ke taman poket.

Bilangan responden yang dipecahkan mengikut kekerapan responden ke taman poket ditunjukkan dalam Rajah 12. Daripada semua maklum balas, 58 orang, atau 53.7%, responden kebanyakannya pergi ke taman poket kurang daripada seminggu sekali. Jumlah yang paling sedikit dalam dilihat sebanyak 11 orang, atau 10.2%, responden pergi ke taman poket seminggu sekali, dan responden selebihnya lebih daripada seminggu sekali.

PEMAHAMAN BERKENAAN TAMAN POKET

Semua responden telah memberikan penilaian mengenai pemahaman mereka berkenaan taman poket dalam bangunan perumahan bertingkat kos rendah. Seperti yang ditunjukkan dalam jadual dibawah.

JADUAL 3. Kemudahan fasiliti taman poket yang disediakan mencukupi

	Flat Pkns Seksyen 16	Pangsapuri Seksyen 7	Flat Pkns Seksyen 2	Kekerapan	Peratus	Peratus Kesahan	Peratus Terkumpul
Sangat tidak Bersetuju	2	1	1	4	3.7	3.7	3.7
Tidak setuju	7	8	4	19	17.6	17.6	21.3
Neutral	6	8	13	27	25.0	25.0	46.3
Setuju	17	16	10	43	39.8	39.8	86.1
Sangat bersetuju	4	3	8	15	13.9	13.9	100.0
Jumlah	36	36	36	108	100.0	100.0	

Graf dan jadual di atas memaparkan kekerapan dan peratusan penilaian responden terhadap kemudahan fasiliti taman poket yang disediakan mencukupi, dengan 39.8% responden menilai setuju di taman perumahan mereka, yang jauh lebih tinggi daripada 13.9% yang menilai sebagai sangat bersetuju. Oleh itu, separuh daripada responden

iaitu 53.7%, atau 58 orang, bersetuju dengan kemudahan fasiliti taman poket yang disediakan mencukupi di kawasan perumahan mereka. Sebanyak 21.3% responden memberikan penilaian yang bertentangan, dan baki 25.0% adalah neutral.

JADUAL 4. Fasiliti dalam keadaan baik

	Flat PKNS Seksyen 16	Pangsapuri Seksyen 7	Flat PKNS Seksyen 2	Kekerapan	Peratus	Peratus Kesahan	Peratus Terkumpul
Sangat tidak Bersetuju	1	0	0	1	0.9	0.9	0.9
Bersetuju	2	1	4	5	4.6	4.6	5.5
Tidak setuju	9	11	6	26	24.1	24.1	29.6
Neutral	23	17	21	61	56.5	56.5	86.1
Setuju	3	7	5	15	13.9	13.9	100.0
Sangat bersetuju	36	36	36	108	100.0	100.0	
Jumlah							

Menurut data yang dikumpul, 56.5% responden menilai bersetuju fasiliti dalam keadaan baik di kawasan perumahan bertingkat kos rendah, iaitu dilihat lebih tinggi daripada 13.9% yang menilai sebagai sangat bersetuju. Oleh itu, majoriti daripada responden 70-70.4%, atau 76

orang, bersetuju dengan fasiliti taman poket dalam keadaan baik di kawasan perumahan mereka. Sebanyak 5.5% responden memberikan penilaian yang bertentangan, dan baki 24.1% adalah neutral.

JADUAL 5. Mudah akses ke taman poket

	Flat PKNS Seksyen 16	Pangsapuri Seksyen 7	Flat PKNS Seksyen 2	Kekerapan	Peratus	Peratus Kesahan	Peratus Terkumpul
Sangat tidak Bersetuju	4	2	2	8	7.4	7.4	7.4
Tidak setuju	9	7	5	21	19.4	19.4	26.8
Neutral	6	4	4	14	13.0	13.0	39.8
Setuju	7	19	11	37	34.3	34.3	74.1
Sangat bersetuju	9	6	13	28	25.9	25.9	100.0
Jumlah	36	36	36	108	100.0	100.0	

Dalam pada itu, dapatan responden mengenai mudah akses ke taman poket adalah 34.3% responden menilai setuju iaitu dilihat lebih tinggi daripada 25.9% yang menilai sebagai sangat bersetuju. Oleh itu, majoriti daripada

responden 60.2%, atau 65 orang, bersetuju bahawa mudah akses ke taman poket di kawasan perumahan mereka. Sebanyak 26.8% responden memberikan penilaian yang bertentangan, dan baki 13.0% adalah neutral

JADUAL 6. Saiz taman poket mencukupi

	Flat PKNS Seksyen 16	Pangsapuri Seksyen 7	Flat PKNS Seksyen 2	Kekerapan	Peratus	Peratus Kesahan	Peratus Terkumpul
Sangat tidak Bersetuju	7	2	1	10	9.3	9.3	9.3
Tidak setuju	14	3	1	18	16.7	16.7	26.0
Neutral	4	9	7	20	18.5	18.5	44.5
Setuju	7	18	16	41	38.0	38.0	82.5
Sangat bersetuju	4	4	11	19	17.6	17.6	100.0
Jumlah	36	36	36	108	100.0	100.0	

Graf dan jadual di atas memaparkan kekerapan dan peratusan penilaian responden terhadap saiz taman poket, dengan 38.0% responden menilai setuju di taman perumahan mereka, yang jauh lebih tinggi daripada 17.6% yang menilai sebagai sangat bersetuju. Oleh itu, hampir

separuh daripada responden iaitu 55.6%, atau 60 orang, bersetuju dengan saiz taman poket mencukupi di kawasan perumahan mereka. Sebanyak 26.0% responden memberikan penilaian yang bertentangan, dan baki 18.5% adalah neutral.

JADUAL 7. Fasiliti taman poket diselenggara dengan baik

	Flat PKNS Seksyen 16	Pangsapuri Seksyen 7	Flat PKNS Seksyen 2	Kekerapan	Peratus	Peratus Kesahan	Peratus Terkumpul
Sangat tidak Bersetuju	5	3	2	10	9.3	9.3	9.3
Tidak setuju	5	2	2	9	8.3	8.3	17.6
Neutral	3	2	3	8	7.4	7.4	25.0
Setuju	17	21	23	61	56.5	56.5	81.5
Sangat bersetuju	6	8	6	20	18.5	18.5	100.0
Jumlah	36	36	36	108	100.0	100.0	

Menurut data yang dikumpul, 56.5% responden menilai bersetuju berkenaan fasiliti taman poket diselenggara dengan baik di kawasan perumahan bertingkat kos rendah, iaitu dilihat lebih tinggi daripada 18.5% yang menilai sebagai sangat bersetuju. Oleh itu, majoriti

daripada responden 75.0%, atau 81 orang, bersetuju dengan fasiliti taman poket diselenggara dengan baik di kawasan perumahan mereka. Sebanyak 17.6% responden memberikan penilaian yang bertentangan, dan baki 7.4% adalah neutral.

JADUAL 8. Pokok-pokok yang di taman poket dapat memberi keselesaan kepada penduduk

	Flat PKNS Seksyen 16	Pangsapuri Seksyen 7	Flat PKNS Seksyen 2	Kekerapan	Peratus	Peratus Kesahan	Peratus Terkumpul
Sangat tidak Bersetuju	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0
Tidak setuju	1	0	0	1	0.9	0.9	0.9
Neutral	5	3	8	16	14.8	14.8	15.7
Setuju	5	10	8	23	21.3	21.3	37.0
Sangat bersetuju	25	23	20	68	63.0	63.0	100.0
Jumlah	36	36	36	108	100.0	100.0	

Dalam pada itu, dapatan responden pokok-pokok yang di taman poket dapat memberi keselesaan kepada penduduk adalah 63.0% responden menilai sangat bersetuju iaitu dilihat lebih tinggi daripada 21.3% responden yang menilai sebagai setuju. Oleh itu, majoriti daripada responden 84.3%, atau 91 orang, bersetuju bahawa pokok-pokok yang di taman poket dapat memberi keselesaan kepada penduduk di kawasan perumahan mereka. Sebanyak 0.9% responden memberikan penilaian yang bertentangan, dan baki 14.8% adalah neutral.

CADANGAN DAN PENAMBAHBAIKAN TAMAN POKET

Pada bahagian ini, responden disoal mengenai isu, cadangan dan penambahbaikan terhadap taman poket di kawasan perumahan mereka yang menyumbang kepada keberkesanan taman poket di perumahan bertingkat kos rendah. Jadual 9 mengutarakan kriteria mengenai isu dan permasalahan taman poket yang ada di kawasan perumahan mereka. Berikut adalah beberapa jawapan yang diberikan:

JADUAL 9. Isu taman poket perumahan sedia ada

Kriteria	Jawapan responden
Isu dan permasalahan	Taman poket tidak diselenggara dengan baik Fasiliti tidak diselenggara. Luas kawasan taman poket tidak mencukupi. Rumput panjang dan tidak dipotong. Sampah tidak dibersihkan. Longkang tersumbat. Kurang pemerhatian di taman poket kawasan rumah. Kecil dan jauh.

Jadual 10 pula menunjukkan jawapan responden mengenai cadangan penambahbaikan taman poket sedia ada yang menyumbang kepada keberkesanan taman poket di kawasan perumahan bertingkat kos rendah.

JADUAL 10. Cadangan penambahbaikan taman poket sedia ada.

Kriteria	Jawapan responden
Cadangan penambahbaikan	Menambahbaik landskap Penjagaan terhadap pokok-pokok Perluaskan kawasan taman poket Menyediakan fasiliti yang cukup dan dalam keadaan baik Menghiasi dengan pelbagai pokok baru dan baiki kemudahan yang rosak Memudahkan akses ke taman poket

Seterusnya, jadual 11 pula menunjukkan penilaian responden mengenai kepuasan terhadap kemudahan taman poket yang disediakan di kawasan perumahan bertingkat kos rendah sedia ada. Berdasarkan penilaian, majoriti

responden 82.4% atau 89 orang responden berpuas hati terhadap kemudahan taman poket yang disediakan. Manakala sebanyak 17.6% atau 19 orang responden memberi jawapan bertentangan.

JADUAL 11. Penilaian terhadap kepuasan taman poket

	Flat PKNS Seksyen 16	Pangsapuri Seksyen 7	Flat PKNS Seksyen 2	Kekerapan	Peratus	Peratus Kesahan	Peratus Terkumpul
Ya	27	30	32	89	82.4	82.4	82.4
Tidak	9	6	4	19	17.6	17.6	100.0
Jumlah	36	36	36	108	100.0	100.0	

PERBINCANGAN

Bagi membandingkan keberkesanan dan keperluan taman poket di ketiga-tiga buah bangunan perumahan bertingkat kos rendah, kajian soal selidik terhadap 108 orang responden yang dipilih secara rawak daripada populasi umum yang merupakan orang awam yang menginap di perumahan tersebut telah dijalankan. Perbezaan ini dibuat untuk menganalisis kelebihan dan kelemahan taman poket di tiga unit kediaman. Bagi menjawab persoalan kajian dan mencapai objektif kajian ini, tiga bahagian soal selidik yang disediakan digunakan untuk membincangkan dapatan kajian. Setiap responden telah memberikan penilaian dan pendapat mengenai taman poket di kediaman mereka.

Mengikut dapatan kajian, terdapat lebih ramai lelaki berbanding wanita dalam kalangan kesemua responden dari segi peratusan responden mengikut jantina. Sebahagian besar responden berumur antara 20 dan 30 tahun. Majoriti responden adalah berbangsa Melayu, dengan selebihnya adalah Cina, India dan kaum lain. Ramai daripada bilangan responden bekerja di pejabat swasta, manakala sebilangan kecil bekerja dalam sektor kerajaan, pelajar dan lain-lain. Seterusnya, bilangan responden yang sudah berkahwin lebih ramai daripada responden yang bujang dan tempoh tinggal responden kebanyakannya melebihi 15 tahun. Majoriti daripada responden pergi ke taman poket kurang daripada seminggu sekali dan bilangan yang kedua tertinggi adalah lebih daripada seminggu sekali. Bilangan kedua ini berkait dengan dapatan status responden yang dimana kebanyakan responden telah berkahwin dan kerap membawa anak mereka ke taman poket.

Pada bahagian B, responden disoal mengenai kemudahan kemudahan taman poket yang disediakan di perumahan mereka. Berdasarkan jawapan responden, majoriti daripada responden bersetuju kemudahan taman poket disediakan di ketiga-tiga perumahan mereka

Seterusnya, responden diminta untuk menilai kepentingan keperluan taman poket terhadap komuniti. Purata jawapan responden menunjukkan bahawa responden bersetuju bahawa keperluan taman poket penting terhadap komuniti. Responden juga disoal mengenai taman poket meningkatkan kualiti hidup. Berdasarkan jawapan responden, majoriti responden sangat bersetuju bahawa taman poket meningkatkan kualiti hidup responden. Responden juga diminta untuk memberi pandangan mengenai taman poket menggalakkan hubungan sosial dan komuniti. Dapatan kajian menunjukkan hampir kesemua responden bersetuju bahawa taman poket menggalakkan hubungan sosial dan komuniti. Dapatan ini diperkuatkan lagi dengan penilaian responden mengenai taman poket mengurangkan tekanan kehidupan. Majoriti daripada responden menilai sangat bersetuju bahawa taman poket mengurangkan tekanan kehidupan.

Pada Bahagian B juga responden disoal mengenai kekerapan penduduk menggunakan taman poket yang disediakan. Majoriti responden bersetuju bahawa mereka kerap menggunakan taman poket yang disediakan. Berkenaan soalanan taman poket mempunyai rekaan menarik, Bilangan responden yang bersetuju melebihi bilangan yang tidak setuju. Selain itu, majoriti responden juga sangat bersetuju bahawa penduduk dapat melakukan pelbagai aktiviti rekreasi di taman poket.

Dalam pada itu, soalan bahagian B seterusnya mengfokuskan pada bahagian fasiliti taman poket. Berdasarkan jawapan responden mengenai fasiliti taman poket, responden dilihat bersetuju kemudahan fasiliti taman poket disediakan, diikuti dengan fasiliti dalam keadaan yang baik. Responden juga berpendapat bahawa mereka mudah untuk akses ke taman poket mereka. Responden juga menilai fasiliti taman poket di kawasan mereka diselenggara dengan baik.

Selepas itu, responden ditanya mengenai keberkesanan taman poket pada bahagian B. Majoriti responden memberikan jawapan dimana mereka bersetuju pokok-pokok yang ada di taman poket dapat memberi keselesaan kepada penduduk dan landskap hijau yang ada di sana mencukupi. Kebanyakan responden juga bersetuju bahawa pengguna taman poket berpuas hati terhadap taman poket yang disediakan. Responden juga sangat bersetuju yang penduduk dapat berehat di taman poket yang disediakan.

Berdasarkan dapatan soal selidik pada Bahagian C, responden disoal mengenai isu yang berlaku pada taman poket di kawasan mereka. Berdasarkan jawapan responden, sistem penyelenggaraan taman poket dilihat penting dalam menyumbang kepada keberkesanan taman poket di perumahan bertingkat kos rendah, diikuti oleh kemudahan fasiliti, kebersihan, saiz dan akses penduduk. Responden juga diberi peluang untuk memberi cadangan serta penambahbaikan terhadap taman poket yang sedia ada. Hasil jawapan responden dilihat lebih kepada penjagaan terhadap lanskap, meluaskan taman poket, membaik pulih fasiliti dan memudahkan akses ke taman poket. Akhir sekali, responden memberi penilaian secara keseluruhan terhadap taman poket yang disediakan di kawasan perumahan mereka. Majoriti daripada responden berpuas hati secara menyeluruh terhadap taman poket yang disediakan oleh pihak berkuasa dan terdapat sebilangan kecil yang menilai bertentangan.

KESIMPULAN KAJIAN

Kesimpulan ini dibuat selepas analisis dapatan kajian dengan teliti dan mentafsir semua maklumat yang berkaitan dari bab sebelumnya. Keberkesanan taman poket dan pandangan pengguna terhadap taman poket semasa menjadi topik perbincangan utama bagi meningkatkan keberkesanan taman poket pada bangunan perumahan bertingkat kos rendah. Berikut adalah ringkasan beberapa penemuan:

Majoriti responden berpendapat bahawa kemudahan fasiliti mencukupi pada Flat PKNS Seksyen 16 dan Pangsapuri Seksyen 7 adalah pada tahap yang setuju iaitu sebanyak 47.2% dan 44.4%. Manakala, kemudahan fasiliti mencukupi pada Flat Seksyen 2 pula, kebanyakannya menilai pada tahap neutral iaitu sebanyak 36.1%.

Tahap keadaan fasiliti pula, majoriti daripada ketiga-tiga kawasan perumahan menilai pada tahap yang bersetuju bahawa keadaan fasiliti taman poket di kawasan mereka dalam keadaan yang baik.

Dalam pada itu, dalam menilai tahap akses penduduk ke taman poket pula, majoriti responden di Flat PKNS

Seksyen 16 menilai pada tahap tidak setuju. Manakala pada Pangsapuri Seksyen 7 pula, kebanyakan responden menilai tahap setuju dan responden daripada Flat PKNS Seksyen 2 menilai sangat bersetuju. Dapatan ini dapat dilihat bahawa penduduk Flat PKNS Seksyen 16 mempunyai akses yang tidak baik daripada perumahan ke taman poket mereka.

Seterusnya, dalam mengenalpasti saiz taman poket mencukupi pula, majoriti responden daripada Flat PKNS Seksyen 16 menilai pada tahap tidak bersetuju. Manakala di Pangsapuri Seksyen 7 dan Flat PKNS Seksyen 2 pula, kebanyakan responden memberi jawapan bersetuju bahawa saiz taman poket di kawasan mereka mencukupi.

Data mengenai tahap keselesaan pokok-pokok di taman poket, majoriti daripada responden di ketiga-tiga perumahan sebanyak 63.0% berada pada tahap yang sangat bersetuju bahawa pokok-pokok yang ada di taman poket dapat memberi keselesaan kepada penduduk.

CADANGAN KAJIAN

Kajian ini memberi tumpuan kepada taman poket dan sejauh mana ia dilengkapi dengan baik dalam meningkatkan kualiti hidup penduduk di perumahan bertingkat kos rendah. Untuk mendapatkan pemahaman yang lebih menyeluruh tentang keberkesanan taman poket dalam meningkatkan kualiti hidup penduduk, lebih banyak kajian mengenai taman poket di Selangor boleh dijalankan. Penyelidikan ini bertumpu kepada taman poket di kawasan bangunan perumahan bertingkat kos rendah sahaja untuk mengukur tahap keberkesanan taman poket yang disediakan oleh Pihak Berkuasa Tempatan. Untuk skop yang lebih luas, kajian seterusnya boleh menerokai jenis-jenis kawasan hijau bandar selain taman poket. Tambahan pula, kajian juga boleh ditambah baik sekiranya dapat membandingkan taman poket di setiap kawasan perumahan dan bukan dalam skop perumahan kos rendah sahaja.

Berdasarkan dapatan kajian, penjagaan dan penyelenggaraan taman poket juga memainkan peranan penting dalam mempengaruhi keberkesanan taman poket di kawasan perumahan bertingkat kos rendah. Dapatan kajian juga menunjukkan penduduk perumahan menitikberatkan terhadap penjagaan pokok-pokok yang ada di taman poket. Akses penduduk ke taman poket juga perlu direka supaya penduduk mudah untuk akses dari pelbagai sudut dan arah. Untuk kajian seterusnya, penyelidikan yang lebih mengfokuskan kepada fasiliti atau kemudahan taman poket serta impaknya terhadap taman poket adalah sangat membantu dalam kajian untuk meningkatkan keberkesanan taman poket di kawasan perumahan bertingkat kos rendah di Malaysia.

PENUTUP

Permasalahan peruntukan yang telah ditetapkan oleh PBT tidak menepati populasi penduduk adalah masalah yang telah lama berlaku dan dibahaskan namun masih belum ditangani sepenuhnya walaupun pelbagai langkah strategi telah dikenal pasti dan diambil untuk mengurangkan masalah ini. Proses perbandaran yang pesat di bandar besar di Selangor mengurangkan banyak keperluan kawasan hijau yang diperlukan di sesebuah bandar.

Perancang bandar dan arkitek perlu memandang serius perkara ini agar kesan keperluan taman poket tidak semakin teruk seterusnya menyebabkan sesebuah bandar tersebut tidak selesa untuk didiami. Penerapan dan pemeliharaan kawasan hijau sedia ada adalah penting dalam membina sebuah bandar mampan dan berdaya huni.

Dalam konteks makro, implikasi kawasan hijau bandar kepada kehidupan persekitaran bandar memberi impak positif kepada kawasan bandar tersebut melalui aktiviti taman selain memulihkan rupa bandar dan persekitarannya. Dalam konteks mikro, taman poket penting dalam meningkatkan kualiti hidup penduduk bandar ke tahap yang lebih baik. Oleh itu, kawasan hijau seperti taman poket perlu direka dan dirancang mengikut kriteria-kriteria yang telah dibincangkan dalam dapatan kajian ini untuk memaksimumkan keberkesanan taman poket seterusnya dapat meningkatkan kualiti hidup penduduk bandar di Malaysia.

PENGHARGAAN

Penulis ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada penyelaras kursus, Dr. Mohd Khairul Azhar Mat Sulaiman, dan penyelia Ar Dr. Noraziah Mohammad, atas nasihat dan bantuan beliau dalam menyiapkan kajian ini.

RUJUKAN

- Abd El Aziz N.A. 2017. Pocket park design in informal settlements in Cairo City, Egypt. *Landscape Architecture and Regional Planning* 2(2): 51-60.
- Ahmad & Aris. 2018. The demand of recreational facilities in neighbourhood parks: visitors' perspectives. *Journal of the Malaysian Institute of Planners* 16(3): 197-207
- Anthopoulos, Yfantidou. 2017. Designing of Outdoor Green Recreational Parks. *Theoretical and Empirical Research In Urban Management* 12 (2).
- Armato F. 2017. Pocket Park: product urban design. *The Design Journal* 20 (1)
- Ayala-Azcarraga, Daniel, Luis. 2019. Characteristics of urban parks and their relation to user well-being. *Landscape and Urban Planning* 189: 27-35.
- Currie M.A. 2017. A design framework for small parks in ultra-urban, metropolitan, suburban and small town settings. *Journal of Urban Design* 22(1): 76-95.
- Chua Yan Piaw. 2006. *Kaedah Penyelidikan*. Kuala Lumpur: Mc Graw Hill
- Robert Teclaw. Mark C. Katherine Osatuke. 2012. Demographic Question Placement: Effect on Item Response Rates and Means of a Veterans Health Administration Survey.
- Hashim, Yusof N.H.S., Ahmad Nazrin Aris Anuar & Firdaus Check Sulaiman. 2019. The Restorative Environment Offered by Pocket Park at Laman Standard Chartered Kuala Lumpur. *Journal of Hotel and Business Management* 8 (1).
- Gibson, H. & Canfield, J. 2016. Pocket parks as community building blocks: A focus on Stapleton, CO.
- Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Semenanjung Malaysia Kementerian Kesejahteraan Bandar, Perumahan dan Kerajaan Tempatan. 2013. Garis panduan perancangan kemudahan masyarakat.
- Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Semenanjung Malaysia Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan. 2013. Garis panduan perancangan tanah lapang dan rekreasi.
- Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Semenanjung Malaysia Kementerian Kesejahteraan Bandar, Perumahan dan Kerajaan Tempatan. 2016. Garis panduan perumahan.
- Luks. 2001. Focus Hope: A Pocus Hope: A Pocket Park Study ark Study, Detroit, MI. *The University of Arkansas Undergraduate Research Journal* 2.
- Kafafy, N.A. 2013. The Dynamics of Urban Green Space in an Arid City: The Case of Cairo- Egypt, ProQuest LLC, Michigan.
- Kerishnan, Maruthaveeran and Maulan. 2020. Investigating the usability pattern and constraints of pocket parks in Kuala Lumpur, Malaysia. *Urban Forestry & Urban Greening*.
- Lau S.S., Lin P. & Qin H. 2012. A preliminary study on environmental performances of pocket parks in high-rise and high-density urban context in Hong Kong. *Int. J. Low-carbon Technol.* 7(3): 224.
- Marcus & Francis. 1997. *People Places: Design Guidelines for Urban Open Space*. John Wiley & Sons.
- Maryam, Mohsen & Ahmad. 2021. Design possibilities of leftover spaces as a pocket park in relation to planting enclosure. *Urban Forestry & Urban Greening*.
- Matsuoka R.H. & Kaplan H. 2008. People needs in the urban landscape: Analysis of Landscape And Urban Planning contributions. *Landscape and Urban Planning* 84 (2008): 7-19
- Mazlina, Khalilah & Nor. 2019. Challenges on Use of Recreational Parks in Kuala Lumpur. *Journal of Construction in Developing Countries* 24(1): 141-162

- McKechnie, L. E. F. 2008. Observational research. In L. M. Given (Ed.), *The Sage encyclopedia of qualitative research methods*. Thousand Oaks, CA: Sage. 573–577
- Mohamad, Haidaliza & Azlina. 2021. Kepentingan Pembangunan Taman Rekreasi Awam di Parit Raja, Batu Pahat Johor. *Research in Management of Technology and Business*. 2(1): 1332-1343.
- Mohd Kher, Abdullah & Shaharuddin. 2009. Issues and the Need of Perception Study for Recreational Forest Landscape Development in Peninsular Malaysia.
- Nur Fateha, M. 2015. Fungsi dan Peranan Taman Rekreasi. Diperoleh Daripada <http://dokumen.tips/documents/fungsidan-peranan-taman-rekreasi>. (10.12.2018).
- Naoum, S. 2007. *Dissertation Research & Writing for Construction Students*. 2nd ed. Oxford: Butterworth-Heinemann
- Nor, Konijnendijk & Kjell. 2018. Recreational use of urban green space in Malaysian cities. *International Journal of Business and Society* 19(1): 1-6
- Nurazlina Abu Bakar, Nurhayati Abdul Malek & Mazlina Mansor. 2016. Access to Parks and Recreational Opportunities in Urban Low-Income Neighbourhood. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 299 -308.
- Noha Ahmed Abd El Aziz. 2015. Potentials of creating high density residential neighborhoods: The case of Rod El Farag, Cairo city. *International Journal of Development and Sustainability* 4: 805-824.
- Peschardt, Stigsdotter & Schipperrijn. 2014. Identifying Features of Pocket Parks that May Be Related to Health Promoting Use. 1-2.
- Plaku, Mennatallah Hamdy & Rovenka. 2021. Pocket Parks: Urban Living Rooms for Urban Regeneration. *Civil Engineering and Architecture*: 747-759.
- Putri Haryati. 2015. Masalah pengurusan kawasan lapang oleh pihak berkuasa tempatan di Malaysia. Jabatan Senibina Landskap, Kulliyah Senibina dan Rekabentuk Alam Sekitar.
- Salih, Sarah Abdulkareem & Sumarni Ismail. City interaction among residents of Baghdad. 2020. Pocket parks for promoting social. *Journal of Architectural Research Emerald Publishing Limited*.
- Siti, Minhad & Nor. 2019. Tahap kemudahan taman permainan di kawasan perumahan dalam aspek keselamatan dan keselesaan. *Journal of Technical and Vocational Education*. 1 87-96
- Siti Noor Zilawati Binti Mingat. 2019. Penggunaan kawasan lapang kejiranan di kalangan belia Melayu di sungai petani, Kedah. *Jurnal Kejuruteraan, Teknologi dan Sains Sosial* 1(1).
- Swanwick C., Nigel & Helen. 2003. Nature, Role and Value of Green Space in Towns and Cities: An Overview. *Built Environment* 29(2)
- Taherdoost. 2017. Determining Sample Size; How to Calculate Survey Sample Size. *International Journal of Economics and Management Systems*. 2
- Liu, S, Wang & Xinhao. 2021. Reexamine the value of urban pocket parks under the impact of the COVID-19. *Urban Forestry & Urban Greening*.
- Ward Thompson, Jenny Roe, Peter & Aspinall. 2012. More green space is linked to less stress in deprived communities: Evidence from salivary cortisol patterns. *Landscape and Urban Planning* 105: 221–229.
- Wood, L., Hooper, P., Foster S. & Bull, F. 2017. Public green spaces and positive mental health—investigating the relationship between access, quantity and types of parks and mental wellbeing. *Health Place*.